

PRODUSENTANSVARET SPRRER SEG:

Materialgjenvinning blir enda viktigere

Næringslivet bør, kan og vil ta ansvar for økt materialgjenvinning av sin emballasje og andre utrangerte produkter. Både industrien og myndighetene ser for seg en økt kamp om innsamlet materiale i lys av en intensivert, global kamp om ressursene.

Av Peter Sundt, EPRO/Meplex Consult AS

Kina har skjønnet poenget og nå har også Europa våknet. Dette kom frem under to konferanser i Brussel i oktober, arrangert av emballasjebransjen (Europen) og Grønt Punkt organisasjonene (ProEurope). Tema for konferansene var «Cradle to Cradle Management» og «Green Economy in Action».

I Europa har næringslivet de siste 20 årene hatt et såkalt forlenget produsentansvar for en del av sine produkter; dvs. et ansvar som strekker seg utover produkte-

nes levetid. Nå innføres prinsippet i USA og Canada også, produkt for produkt. De gjør det som her i Europa hvor vi har delegert implementeringen av de overordnede direktivene til hvert medlemsland (subsidiaritetsprinsippet). USA og Canada innfører nå nemlig produsentansvarsordninger i delstat etter delstat uten noen overordnet, føderal styring. Som i Europa får man derfor også i Nord Amerika et lappeteppes av regelverk og retursystemer. Dette mangfoldet av returordninger med tilhørende regler for finansiering gjør det vanskelig for næringslivet å forholde seg til ordningen. I Europa ropes det nå høyt om harmonisering.

Produsentansvar finnes i Europa for emballasje, elektriske og elektroniske produkter, biler og batterier. I noen delstater i USA har man også innført slikt «take-back» ansvar for produkter som tepper og maling. I Canada finnes det produsentansvar for 22 produktgrupper. Nå kommer snart et slikt ansvar for byggevarer, møbler, tekstiler/tepper og ulike apparater. Produsentansvar som et grunnleggende prinsipp sprer seg altså som ild i tørt gress, fra produkt til produkt og fra kontinent til kontinent. Og; over stakk og stein!

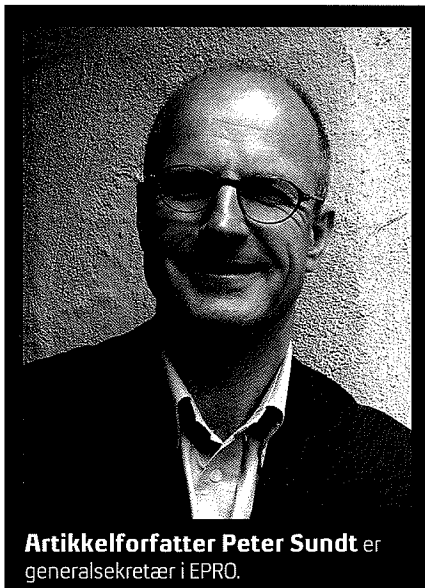
USAs innføring av produsentansvar drives også frem av delstater og lokale myndigheter. Da flere av dem er på konkursens rand, kan det jo være fristende at næringslivet overtar en del av oppgavene og kostnadene for avfallshåndteringen. Hvis næringslivet kommer på hæla, som tilfelle er i Canada, kan bedriftene ende opp med ulike regelverk i provinsene, regelverk som på forskjellige måter bestemmer hvor mye næringslivet skal betale av regningen. I en slik situasjon kan dette lett føre til steile fronter og at næringslivet kommer enda mer på etterskudd i forhold til en naturlig utvikling. Som kjent ønsker amerikanere «action». Ikke minst gjelder dette politikerne. Mens innføringen av returordninger treneres i California, viser i stedet lokale politikere

handlekraft ved å forby eller skattelegge produkter de selv ikke liker, for eksempel produkter som flyter i land på Californias strender. Plast flyter! Alternativet til produsentansvar kan altså bli langt verre for næringslivet.

Mens næringslivets organisasjoner har en tendens til å være konservative er store, multinasjonale selskaper langt mer progressive. Det kom tydelig frem på de to konferansene at selskaper som Coca-Cola, Unilever, Procter & Gamble alle har høye ambisjoner for miljøarbeidet. Bl.a. tar de selv initiativ til å gjøre noe med forsøplingen av plast i havet. Derfor er det mange som mener at disse globale lokomotivene må gå foran.

Fra Europeisk side forsikret både EU-kommisjonæren for miljø, Janez Potocnik og Belgias miljøvernminister Joke Schauvliege at ressurseffektivitet står sentralt i EUs vekststrategier. «Vugge til vugge»-tankegangen og produsentansvar er bærebjelker også for EUs ressursstrategier og for Belgias formannskap i EU i 2010. At avfall er å betrakte som en viktig ressurs er alle enige om.

Når det gjelder plast, materialgjenvinning nå om lag 5,5 millioner tonn per år av Europas plastavfall. Av dette blir over halvparten gjenvunnet utenfor Europa. Det opplyser organisasjonen EuPR, dvs plastgjenvinnernes egen organisasjon. I lys av alle fagre ord om et «vugge til vugge»-samfunn og en økonomi der vi også sikrer ressurstilgang og vekst i Europa, kan vi nå forvente mer handling for å beholde de verdifulle ressursene i Europa og ikke minst et press for at vi selv i økende grad bruker slike sekundære råvarer. Om disse ønskene ender i litt for kjappe, proteksjonistiske tiltak gjenstår å se. Det beste som kan skje er kanskje at EUs medlemmer åpner for et europeisk marked, også for plastgjenvinning. Her er det faktisk langt igjen, hvert land tenker nemlig fortsatt litt for mye på seg og sine!

Artikkelforfatter Peter Sundt er generalsekretær i EPRO.